

Pořizování nahrávek zdravotníků a jejich využití při šetření stížností a ve správním řízení

Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „*ministerstvo*“) vydává toto stanovisko za účelem sjednocení přístupu k otázce pořizování zvukových a/nebo obrazových nahrávek zdravotnických pracovníků pacienty nebo jejich blízkými při poskytování zdravotních služeb a k následnému nakládání s takovými nahrávkami, zejména v rámci vyřizování stížností ve smyslu zákona o zdravotních službách¹ a správního řízení vedeného v rámci výkonu přenesené působnosti v oblasti zdravotnictví.

Stanovisko je vydáváno v souvislosti s nárůstem případů, kdy pacienti nebo jejich blízcí při poskytování zdravotních služeb pořizují nahrávky zdravotnických pracovníků bez jejich souhlasu či vědomí, zejména proto, aby je následně uplatnili před správními orgány pro ochranu svých práv.

Stanovisko může být dle mínění ministerstva dále přiměřeně využitelné i v případech, kdy je nahrávka pořízena třetí osobou, která není pacientem ani jeho osobou blízkou, nebo také v prostředí odlišném od zdravotnických zařízení, např. v zařízeních pobytových sociálních služeb (zejména, byť nikoli výhradně, při poskytování sociálně-zdravotních služeb), v domácím prostředí pacienta či při poskytování přednemocniční neodkladné péče.

Pro účely tohoto stanoviska není přímo relevantní, zda se jedná o nahrávku výhradně zvukovou, výhradně obrazovou či audiovizuální; kde se v tomto stanovisku mluví o nahrávce, má se tím na mysli kterákoli z výše uvedených forem pořízených záznamů zdravotníků. Dále se pro všechny tyto záznamy používá souhrnné označení „*nahrávka*“.

Toto stanovisko má interpretační a doporučující povahu. Nejedná se o závazný výklad právních předpisů. Jeho účelem je shrnout relevantní zákonnou úpravu a judikaturní závěry a formulovat doporučení pro příslušné správní orgány, poskytovatele zdravotních služeb (dále jen „*poskytovatele*“) a pacienty a jejich blízké.

Ve stanovisku je za účelem zjednodušení textu pro označení lidí používán mužský rod, avšak pod pojmy jako „*pacient*“, „*zdravotník*“ a další stanovisko zahrnuje vždy muže i ženy.

Předmětem tohoto stanoviska jsou zejména tyto otázky:

- zda a za jakých podmínek jsou pacient nebo jeho blízcí oprávněni pořizovat nahrávku zdravotnického pracovníka,
- jaká omezení se vztahují na další nakládání s takovou nahrávkou
- a za jakých podmínek může být taková nahrávka použita jako důkaz před správním orgánem.

Při řešení těchto otázek je nutno důsledně rozlišovat mezi

- samotným pořízením nahrávky,
- uchováváním a předáním nahrávky příslušnému správnímu orgánu,
- veřejným nebo jiným šířením nahrávky,
- důkazní použitelností nahrávky ve správním řízení nebo obecně před správním orgánem.

¹ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Stanovisko se opírá o tato základní východiska:

1. **pacient či jeho blízcí nemohou neomezeně nahrávat zdravotnické pracovníky bez jejich vědomí či souhlasu;**
2. **i když je konkrétní nahrávka pořizena bez souhlasu nahrávaného, samo o sobě to automaticky neznamená, že není přípustná jako důkaz;**
3. **ve zdravotnickém prostředí je třeba při posuzování nahrávek vždy přihlížet nejen k ochraně práv pacienta a zdravotnického pracovníka, ale i k právům dalších pacientů a jiných dotčených osob.**

1. Zákonná východiska

1.1. Ochrana osobnosti a soukromí

Právní základ pro posouzení přípustnosti pořizování nahrávek jiných osob vychází především z úpravy ochrany osobnosti podle občanského zákoníku.²

Osobnost každého člověka, jeho soukromí, projevy osobní povahy a podoba podléhají právní ochraně.³ Podle občanského zákoníku **nikdo nesmí zasahovat do soukromí jiné osoby** bez jejího svolení, pokud k tomu nemá zákonný důvod; stejně tak nikdo nesmí pořizovat zvukový či obrazový záznam o soukromém životě jiného bez jeho svolení a takové záznamy dále šířit.⁴

Současně **občanský zákoník připouští, že podobizna, zvukový nebo obrazový záznam mohou být použity i bez svolení dotčené osoby**, je-li to přiměřené k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů.⁵ To znamená, že použití nahrávky je vždy podmíněno testem přiměřenosti, tedy poměřováním kolidujících práv a chráněných zájmů v konkrétním případě.

1.2. Specifika zdravotnického prostředí

Ve zdravotnictví je třeba zohlednit, že komunikace mezi pacientem a zdravotnickým pracovníkem se často týká zdravotního stavu pacienta, diagnostických a terapeutických postupů a dalších citlivých údajů podléhajících zvýšené ochraně. Současně při jejím zaznamenávání může docházet i k zachycení údajů o dalších pacientech nebo jiných osobách. Právě proto nelze obecná právní východiska o pořizování nahrávek pouze mechanicky přenášet na každou situaci ve zdravotnictví.

Na poskytování zdravotních služeb proto v tomto ohledu dopadá nejen úprava ochrany osobnosti, ale rovněž vysoké zákonné požadavky na ochranu zdravotních a jiných osobních údajů a široce pojímaná povinnost mlčenlivosti.⁶ Poskytovatelé a zdravotničtí pracovníci jsou vázáni povinností zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Jakékoli zpřístupnění nebo zaznamenání komunikace ve zdravotnickém zařízení

² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³ [§ 81 a násl.](#) občanského zákoníku.

⁴ [§ 86](#) občanského zákoníku.

⁵ [§ 88 odst. 1](#) občanského zákoníku.

⁶ [§ 51](#) zákona o zdravotních službách.

proto nelze posuzovat jen optikou obecné ochrany osobnosti, ale i s ohledem na ochranu zdravotních údajů, důvěrnost vztahu pacienta a zdravotníka a práva dalších potenciálně dotčených pacientů.

Každý pacient má při poskytování zdravotních služeb právo na respektování svého soukromí;⁷ toto právo pacienta nepůsobí pouze vůči poskytovateli a jeho zdravotnickým pracovníkům, **nýbrž i vůči jiným pacientům**, kteří mohou do tohoto práva pořizováním nahrávky zasáhnout. Při pořizování takových nahrávek je proto třeba **zvláště důsledně zkoumat zákonný důvod, tedy účel, nezbytnost a přiměřenost takového zásahu.**

Na druhé straně je nutno zohlednit skutečnost, že **pacient** při poskytování zdravotních služeb **vystupuje vůči poskytovateli a zdravotníkům z pozice slabší strany** a v případě, že se potřebuje domct ochrany před zásahem do jeho práv (např. práva na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost při poskytování zdravotních služeb⁸ a dalších), **se může ocitnout v důkazní nouzi**, kterou je s ohledem na okolnosti daného případu možné překlenout pouze nahrávkou incidentu, byť by její pořizování mělo představovat zásah do osobnostních práv nahrávaných osob.

Z tohoto důvodu proto nelze tedy kupříkladu pořizování nahrávek ve zdravotnických zařízeních plošně zakázat; k takovému plošnému zákazu, byť by byl zakotven ve vnitřním řádu zdravotnického zařízení, **nemůže být při posuzování přípustnosti nahrávky coby důkazu před správním orgánem přihlíženo.**

1.3. Ochrana osobních údajů

Pořízení, uchování a další užití nahrávky, zejména šíření prostřednictvím sociálních sítí, může představovat **zpracování osobních údajů**, případně **i zvláštních kategorií osobních údajů**, zejména pak údajů o zdravotním stavu. Pokud nahrávka obsahuje údaje o zdravotním stavu třetích osob dopadá na ni **zvýšený režim ochrany**. Zpracování údajů o zdravotním stavu třetích osob je zakázáno. Bez výslovného souhlasu přichází v úvahu jen, je-li nezbytné pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků.⁹

Pokud nahrávka zachycuje jiné pacienty, zdravotnické pracovníky nezúčastněné na poskytování zdravotních služeb pacientovi nebo jiné osoby v rozsahu umožňujícím jejich identifikaci, zpracování osobních údajů musí mít odpovídající právní základ a musí být omezeno na nezbytný rozsah a legitimní účel.¹⁰ Zvýšená ochrana se v tomto kontextu týká především údajů třetích osob, zejména dalších pacientů. **Pokud pacient předkládá nahrávku týkající se jeho vlastní osoby k ochraně svých práv, je třeba tuto situaci posuzovat odlišně od případů, kdy nahrávka zachycuje citlivé údaje jiných osob.**

⁷ [§ 28 odst. 3 písm. a\)](#) zákona o zdravotních službách.

⁸ Tamtéž, srov. sub 7.

⁹ Srov. zejména čl. 4, čl. 5, čl. 6 a čl. 9 [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2016/679](#) o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

¹⁰ Srov. zejména čl. 4, čl. 5, čl. 6 a čl. 9 [obecného nařízení o ochraně osobních údajů](#).

2. Judikurní východiska

2.1. Obecně k přípustnosti soukromě pořízené nahrávky jako důkazu

Ústavní soud ve své judikatuře dovedil,¹¹ že **použitelnost soukromě pořízené nahrávky bez vědomí nahrávané osoby nelze posuzovat abstraktně ani paušálně**, ale pouze na základě poměrování kolidujících ústavně chráněných práv a zájmů v konkrétní věci. Zásadní význam mají zejména **okolnosti, za nichž byla nahrávka pořízena, význam zájmu, který má být nahrávkou chráněn, intenzita zásahu do soukromí nahrávané osoby, povaha zachycené komunikace** a také to, **zda bylo možné obstatat srovnatelný důkaz jiným, méně invazivním způsobem**.

Ústavní soud dále akcentoval, že tajně pořízená nahrávka může být ve výjimečných situacích ospravedlnitelná, zejména je-li nezbytná k ochraně práva osoby, která by jinak čelila důkazní nouzi. Tajně pořízená nahrávka představuje zpravidla významný zásah do soukromí, avšak může být ospravedlnitelná zejména tehdy, slouží-li k ochraně slabší strany nebo oběti a nejsou-li k dispozici jiné srovnatelně účinné důkazní prostředky.

Tajně pořízené nahrávky ovšem nejsou bez dalšího přípustné. Naopak, jejich použití představuje výjimku, jejíž odůvodněnost musí být vždy podložena konkrétními okolnostmi případu. O to více to platí tam, kde nahrávka zachycuje komunikaci probíhající v prostředí se zesílenou ochranou soukromí, například ve zdravotnickém zařízení.

2.2. K povaze profesní komunikace

Nejvyšší soud dovedil,¹² že **projevy zachycené při výkonu povolání zpravidla nemají bez dalšího povahu ryze osobních projevů**, a zvukový záznam takové komunikace proto nebude jako důkaz automaticky nepřijatelný. Ani tento závěr však nelze ve zdravotnictví aplikovat mechanicky.

Tento závěr je významný i pro komunikaci zdravotnického pracovníka s pacientem při poskytování zdravotních služeb, neboť ani taková komunikace zpravidla nebude bez dalšího považována za ryze osobní projev. Současně ji však nelze považovat za komunikaci bez právní ochrany. Ve zdravotnictví totiž její obsah může být úzce spojen nejen s údaji o zdravotním stavu samotného pacienta, ale často i s údaji dalších pacientů nebo jiných osob a s důvěrností prostředí, v němž je péče poskytována. Z toho důvodu je třeba obecné judikurní závěry o profesní komunikaci ve zdravotnickém prostředí aplikovat se zvýšenou opatrností.

2.3. K pořizování nahrávek ve zdravotnickém zařízení

Zdravotnické zařízení není běžným veřejným prostorem a komunikace v něm musí splňovat požadavky na zvýšenou důvěrnost. Nejvyšší správní soud dovedil,¹³ že **pacient ani jiná osoba nemá obecné právo bez souhlasu nahrávat zdravotnický personál ve zdravotnickém zařízení a že pořizování takových nahrávek proti nesouhlasu nahrávaných osob nelze bez dalšího podřadit pod zákonné výjimky**. Ve zdravotnictví může nahrávání zasáhnout nejen do práv zdravotnického pracovníka,

¹¹ Srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. října 2011, sp. zn. [II. ÚS 143/06](#) a náleze Ústavního soudu ze dne 9. prosince 2014, sp. zn. [II. ÚS 1774/14](#).

¹² Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2005, sp. zn. [30 Cdo 64/2004](#).

¹³ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. září 2022, sp. zn. [7 As 47/2022](#).

ale rovněž do práv dalších pacientů nebo jiných třetích osob a současně i do ochrany jejich citlivých údajů.

Současně ovšem judikatura Nejvyššího soudu potvrzuje,¹⁴ že **komunikace mezi pacientem a poskytovatelem či zdravotníkem může být právně významnou součástí samotného poskytování zdravotní péče a může být legitimně zachycena poskytovatelem například ve zdravotnické dokumentaci**, včetně záznamu okolností souvisejících s poskytováním nebo odmítnutím či ukončením péče.

Zdravotnickou dokumentaci vede, uchovává a zpracovává poskytovatel¹⁵ a pacient sám nemůže ovlivnit to, v jakém rozsahu a jakým způsobem jsou v ní zachycené informace o průběhu poskytování zdravotních služeb. V takovém případě **může být častokrát právě nahrávka jediným důkazním prostředkem, kterým pacient může úspěšně doložit, že záznamy ve zdravotnické dokumentaci se zásadním způsobem liší** od skutečného průběhu poskytování zdravotních služeb.¹⁶

Jedním z příkladů, kdy může být nahrávka jako stěžejní důkaz přípustná například pro účely obrany pacienta proti **zásahu do jeho práva na úctu, důstojné zacházení a ohleduplnost**,¹⁷ dále proti **nezákonnému ukončení péče**,¹⁸ proti **nezákonnému použití omezovacích prostředků**¹⁹ apod.

2.4. K použití nahrávek pro účely řešení sporů ve zdravotnictví

Ve zdravotnických sporech může mít nahrávka významný důkazní přínos kromě výše uvedených případů zejména tehdy, zachycuje-li průběh komunikace mezi pacientem a zdravotnickým pracovníkem, obsah poučení, okolnosti odmítnutí péče nebo jiný skutkově sporný průběh poskytování zdravotních služeb. Její význam může být zvláště vysoký tam, kde jde o jeden z mála dostupných prostředků k objasnění rozhodných skutečností.

Soukromě pořízenou nahrávku proto nelze ani ve zdravotnictví předem vyloučit z okruhu důkazních prostředků. Její hodnocení však musí být obzvláště pečlivé a vždy vázané na konkrétní skutkové okolnosti. Judikatura Ústavního soudu současně potvrzuje,²⁰ že obecné soudy musí takový důkaz řádně a přesvědčivě vyhodnotit v souvislosti s ostatními provedenými důkazy a nesmějí se s ním vypořádat formalisticky nebo libovolně.

Ve zdravotnických sporech tak může mít nahrávka procesní význam zejména tehdy, pokud

- potvrzuje jiný důkazní materiál,
- osvětluje okolnosti komunikace mezi pacientem a zdravotnickým personálem
- nebo je jedním z mála dostupných prostředků k objasnění sporného skutkového děje.

¹⁴ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2023, sp. zn. [25 Cdo 517/2022](#).

¹⁵ [§ 53 odst. 1](#) zákona o zdravotních službách.

¹⁶ Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. [I. ÚS 3253/13](#).

¹⁷ [§ 28 odst. 3 písm. a\)](#) zákona o zdravotních službách.

¹⁸ Např. [§ 48 odst. 2](#) písm. d) až f) zákona o zdravotních službách.

¹⁹ [§ 39 odst. 2](#) zákona o zdravotních službách.

²⁰ Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. [I. ÚS 3253/13](#).

Bude přitom třeba přihlížet zejména k tomu, **zda nahrávka slouží k ochraně práv pacienta, zda zachycuje vlastní komunikaci pacienta se zdravotnickým pracovníkem, zda nezasahuje nepřiměřeně do práv dalších osob a zda nebylo možné rozhodné skutečnosti zjistit jiným, méně invazivním způsobem.**

Nicméně jak plyne i z judikatury Nejvyššího správního soudu,²¹ pacient nemá obecné právo bez souhlasu pořizovat nahrávky zdravotnického personálu ve zdravotnickém zařízení.

3. Stanovisko a doporučení ministerstva

3.1. K otázce pořizení nahrávky bez souhlasu či vědomí nahrávaných osob

Pořizení nahrávky zdravotnického personálu bez jeho vědomí či souhlasu je problematické. Zdravotnické zařízení není prostorem, v němž je možné volně pořizovat nahrávky osob vykonávajících své povolání. Ve zdravotnickém prostředí je navíc třeba přihlížet ke zvýšenému riziku zásahu do práv dalších pacientů, k ochraně zdravotních a jiných osobních údajů a k důvěrnosti prostředí, v němž je zdravotní péče poskytována.

Za zvlášť problematické lze považovat zejména plošné nahrávání na oddělení nebo v ambulanci, nahrávání navzdory výslovnému nesouhlasu zdravotnického personálu bez zjevného důvodu, zachycení podoby či jednání dalších pacientů nebo jejich zdravotních údajů a další šíření takto pořizené nahrávky třetím osobám nebo její zveřejnění. Obdobně problematické mohou být i situace, v nichž jsou **bez zjevné vazby na ochranu práv pacienta zachycovány údaje jiných osob nebo jiné chráněné informace ze zdravotnického prostředí.**

Existují ovšem situace, v nichž je pořizení nahrávky obhajitelné jako prostředek ochrany práv pacienta. Tak tomu může být zejména tehdy, **jestliže pacient nahrává vlastní komunikaci se zdravotnickým pracovníkem, nahrávka slouží k ochraně jeho práv, existuje reálná důkazní nouze a neexistuje jiný srovnatelně účinný a méně invazivní prostředek, jak sporné okolnosti zachytit.** V takových případech je však vždy nezbytné zkoumat přiměřenost nahrávání, tedy zda zásah do práv nahrávaných osob nepřeváží nad významem chráněného zájmu. Takovým chráněným zájmem může kupříkladu být ochrana důstojnosti pacienta, jeho právo na výběr poskytovatele a ochrana proti nezákonnému odmítnutí či ukončení péče, nebo právo pacienta na osobní svobodu a ochrana proti nezákonnému použití omezovacích prostředků apod.

Za okolnosti svědčící spíše ve prospěch přípustnosti nahrávky pořizené bez souhlasu či vědomí zdravotnického pracovníka lze považovat zejména, že

- jde o zachycení vlastní konzultace pacienta se zdravotníkem,
- nahrávka se týká konkrétního sporu o obsah poučení, průběh komunikace nebo odmítnutí péče,
- pacient neměl reálně k dispozici jinou možnost, jak se bránit proti zásahu do jeho práv,
- nahrávka nebyla dále šířena a slouží pouze pro ochranu práv pacienta.

²¹ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. září 2022, sp. zn. [7 As 47/2022](#).

Naopak **proti přípustnosti zpravidla svědčí plošnost zásahu či zachycení třetích osob, existence jiných dostupných důkazů nebo též pořizování nahrávky pouze za účelem nátlaku, kompromitace nebo zveřejnění.**

3.2. K použití nahrávky jako důkazu před správním orgánem

Je nutné odlišovat otázku, zda bylo pořízení nahrávky právně přípustné, od otázky, zda může být nahrávka použita jako důkaz před správním orgánem. Jde o dvě samostatné roviny. I nahrávka pořízená za okolností, které jsou z hlediska ochrany osobnosti nebo soukromí problematické, může být v konkrétním řízení provedena jako důkaz, pokud to odůvodňují okolnosti věci a pokud převáží zájem na ochraně jiného práva nebo na zjištění skutkového stavu.

V rámci hodnocení přípustnosti nahrávky coby důkazu by se mělo typicky přihlížet zejména k tomu

- kdo nahrávku pořídil a proč,
- jaké okolnosti panovaly při jejím pořízení,
- zda jde o jediný nebo klíčový důkaz,
- zda bylo možné obstarat důkaz jinak,
- zda je nahrávka autentická a úplná,
- zda není v kolizi s právy třetích osob,
- a zda její použití nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromí nahrávaných nebo jiných osob.

3.3. Doporučení pro pacienty a jejich blízké

Pacient, který zvažuje pořízení nebo použití nahrávky k ochraně svých práv, by měl postupovat obezřetně a zdrženlivě.

Ministerstvo doporučuje pacientům zejména upřednostnit otevřené oznámení záměru nahrávat, je-li to vzhledem k okolnostem možné, a dále pak

- **omezit nahrávání** pouze na situace, v nichž je to **přiměřené a účelné,**
- **vyhnout se zachycení dalších pacientů a jiných třetích osob,**
- **uchovat originální podobu nahrávky,** včetně data a technických údajů,
- **nahrávku neupravovat** a nemanipulovat s ní,
- pořídít si **stručný záznam** o okolnostech pořízení nahrávky,
- nahrávku předávat pouze **orgánům oprávněným ji posoudit,**
- **nahrávku nezveřejňovat ani dále nešířit** (například prostřednictvím sociálních sítí) bez zjevného právního důvodu.

3.4. Doporučení pro poskytovatele a zdravotnické pracovníky

Pakliže je zdravotník konfrontován **s otevřeným požadavkem či oznámením pacienta ohledně pořízení nahrávky**, ministerstvo doporučuje, aby **podle okolnosti postupoval vstřícně**, zejména pokud pacient hodlá tuto nahrávku pořídit za účelem podpory v jeho vlastním rozhodování ohledně poskytnutí zdravotních služeb (například za účelem zaznamenání informací o svém zdravotním stavu a navrženém léčebném postupu).

Eventuelně by měl zdravotník svůj nesouhlas s pořízením nahrávky vyjádřit vždy **zdvořile a s mírou asertivity přiměřenou okolnostem**. Pořízení nahrávky přes nesouhlas či bez vědomí zdravotníka ovšem bez dalšího nemůže být důvodem pro odmítnutí poskytnutí či ukončení péče.²²

Poskytovateli se doporučuje v rámci vnitřního předpisu upravujícího vyřizování stížností²³ stanovit postup pro případy, kdy pacient předloží nahrávku pořízenou bez souhlasu či vědomí zdravotníka.

Poskytovateli se doporučuje zejména přijmout nahrávku jako podklad a neodmítat ji automaticky a dále

- **zdržet se ve svém zdravotnickém zařízení plošných zákazů pořizování nahrávek**, případně **tyto zakazy odstranit** z prostor zdravotnického zařízení, vnitřního řádu nebo jiných vnitřních předpisů; k takovým zákazům nemůže být při posuzování přípustnosti nahrávky coby důkazu před správním orgánem přihlíženo,
- v rámci evidence o podání stížností a o způsobu jejich vyřízení²⁴ **vést o těchto nahrávkách záznam, včetně způsobu, jak se s touto nahrávkou vypořádal**,
- posoudit, zda **nahrávka obsahuje údaje o dalších pacientech nebo jiné citlivé informace**,
- zajistit, aby s nahrávkou **nakládal jen omezený okruh oprávněných osob**,
- **vyjádřit se k obsahu nahrávky věcně** a v mezích zákonné povinnosti mlčenlivosti,
- **porovnat obsah nahrávky se zdravotnickou dokumentací** a dalšími podklady,
- **nevyvozovat automaticky negativní nebo jiné následky vůči pacientovi** jen z toho, že pacient nahrávku pořídil, aniž by byla individuálně posouzena konkrétní situace.

3.5. Doporučení pro správní orgány

Správní orgán při vyřizování stížnosti²⁵ nebo v rámci správního řízení, v němž je nahrávka předložena, **nesmí takovou nahrávku odmítnout pouze z důvodu, že byla pořízena bez vědomí zdravotnického pracovníka**; je naproti tomu povinen individuálně posoudit její **relevanci, autenticitu a přípustnost**.

²² § 48 odst. 1 a 2 zákona o zdravotních službách a *contrario*.

²³ § 93 odst. 1 zákona o zdravotních službách.

²⁴ § 93 odst. 3 písm. c) zákona o zdravotních službách.

²⁵ § 93 odst. 2 zákona o zdravotních službách.

Při posuzování přípustnosti a použitelnosti nahrávky by měl správní orgán provést test proporcionality, v jehož rámci zhodnotí zejména

1. **jaké právo** nebo právem chráněný zájem **má být nahrávkou chráněn,**
2. **zda je nahrávka způsobilá přispět** k objasnění rozhodných skutečností,
3. zda bylo možné potřebné skutečnosti **zjistit jiným, méně invazivním způsobem,**
4. zda **význam chráněného zájmu převáží nad zásahem** do soukromí nahrávaných zdravotníků,
5. zda nahrávka nezasahuje nepřiměřeně do práv **dalších pacientů nebo jiných osob.**

Správní orgán by si měl pro tyto účely zejména

- **vyžádat originál nahrávky** nebo její věrohodnou kopii,
- **založit nahrávku jako součást správního spisu,**
- zjistit **okolnosti pořízení** nahrávky,
- posoudit, **zda nahrávka obsahuje zvlášť chráněné údaje,**
- **posoudit, zda je nahrávka způsobilá objasnit rozhodné skutečnosti,** tj. zda jsou na ní zaznamenány veškeré okolnosti nezbytné pro zjištění stavu věci,
- v případě, že nahrávka bez zjevného důvodu zaznamenává obsáhlý časový úsek (např. několik hodin), **vyzvat toho, kdo nahrávku jako důkaz předložil, k upřesnění,** jaké rozhodné skutečnosti má nahrávka prokázat a k označení její relevantní pasáže,
- umožnit **poskytovateli a zdravotníkovi se s nahrávkou seznámit** a vyjádřit se k ní,
- v případě **pochybností o autenticitě zvážit znalecké posouzení,**
- **posoudit nahrávku ve spojení s ostatními důkazy,**
- v odůvodnění správního rozhodnutí nebo v rámci vyřízení stížnosti **výslovně uvést, jak bylo provedeno poměrování kolidujících práv a zájmů.**

Správní orgán zároveň nesmí přenést vlastní rozhodovací odpovědnost na poskytovatele. Může si od něj vyžádat odborné vyjádření nebo interní šetření, avšak konečné hodnocení důkazů a právní posouzení náleží výlučně správnímu orgánu.

Anotace relevantní judikatury

Následující přehled stručně shrnuje klíčová soudní rozhodnutí, o která se ministerstvo opírá při svých závěrech uvedených v tomto stanovisku. Účelem přehledu není podat úplný přehled judikatury, ale předestřít základní judikaturní východiska, z nichž toto stanovisko vychází.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. října 2011, sp. zn. [II. ÚS 143/06](#)

Stěžovatel zde napadal, že byl uznán vinným na základě bez jeho vědomí a souhlasu tajně pořízené magnetofonové nahrávky jeho rozhovoru s poškozeným, která byla pořízena a následně i použita bez jeho souhlasu v trestním řízení jako důkaz usvědčující.

„Základním kritériem, které by mělo v konečném důsledku vést k rozhodnutí o použitelnosti či nepoužitelnosti takto opatřené informace jako důkazu v příslušném řízení, bude poměrování chráněných práv a zájmů, které se v této soukromé sféře střetávají, a kde se stát stává arbitrem (zpravidla prostřednictvím soudu) rozhodujícím o tom, který z těchto zájmů bude v daném konkrétním střetu převažujícím, přičemž hodnocení použitelnosti či nepoužitelnosti takto opatřených (a státu tím či oním způsobem předložených, předaných) informací se bude provádět podle norem procesních, které však jen vymezují pravidla pro to, jak zjistit náležitým způsobem skutkový stav a nalézt "materiální" právo, tedy rozhodnout o vlastním předmětu sporu. Kromě okolností, za nichž byla taková nahrávka pořízena, proto bude mít rozhodující význam pro konečné posouzení věci i význam posuzovaného zájmu, který je předmětem vlastního řízení, a možnosti, které měl účastník, uplatňující tuto informaci, k dispozici k tomu, aby získal uvedené informace jiným způsobem, než za cenu porušení soukromí druhé osoby.

Střetává se tu zájem na ochraně osobnosti toho, jehož projev je bez jeho souhlasu zachycován, se zájmem na ochraně toho, kdo tento projev zachycuje (a posléze použije). Do jaké míry je který z nich v dané konkrétní situaci převažující, do jaké míry může převážít zájem u toho, kdo nahrávku pořizuje, na ochraně vlastní osoby i vlastní osobnosti (např. před pomluvou, nedůvodným podáním trestního oznámení, vyhrožováním apod.) nad právem na ochranu osobnosti u druhého účastníka rozhovoru, je obtížné, ne-li vůbec nemožné, v obecné rovině řešit, a proto je třeba nechat tuto otázku v každém jednotlivém případě na zvážení obecnému soudu. Nelze tedy učinit paušální závěr, že ústavně zaručené právo na ochranu soukromí jedné osoby má vždy a za všech okolností přednost před jiným ústavně zaručeným právem druhé osoby, a to zvláště v situaci, kdy se ho dovolává ten, který přímo tímto "chráněným právem" páchal trestný čin. Jinými slovy, je třeba zvážít, do jaké míry může být slovní projev předmětem ústavní ochrany, pokud jím je páchán verbální trestný čin.“

Nález Ústavního soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. [I. ÚS 3253/13](#)

Ústavní soud se v této věci vyjádřil k tomu, že záznamy ve zdravotnické dokumentaci mohou být konfrontovány s informacemi získanými z nahrávky pořízenými bez vědomí poskytovatele. Ústavní soud se v tomto nálezu zabýval situací, kdy byl v řízení použit přepis skrytě pořízeného zvukového záznamu komunikace s nemocnicí. Důraz položil především na to, že obecné soudy se s takovým důkazem nesmějí vypořádat formalisticky nebo libovolně, pokud je pro věc relevantní.

„V této věci se jedná o stav, při němž na straně jedné byly navrženy a dostupné důkazy (téměř) provedeny, na straně druhé však zůstal akceptován obsahově kontroverzní a zásadní důkaz (přepis zvukového záznamu), jenž však nebyl náležitě zhodnocen a především nebyl předestřen znaleckému ústavu, aby jej učinil předmětem svého posudku. Takto vzniklé pochybení obecných soudů vybočilo z mezí ústavní konformity. Soud prvního stupně i soud odvolací, jenž samostatně přikročil k hodnocení

důkazů, si položily otázky o místu vzniku infekce, k němuž došlo prokazatelně v nemocnici, o tom, zda byla infekce okamžitě zjištěna a dostatečně léčena, a též o jednotlivých možnostech vzniku nozokomiální infekce včetně eventuality podílu zdravotnického personálu na něm. Znalecký posudek, z něhož oba soudy při hodnocení důkazů vycházely především, zodpověděl všechny položené otázky ve prospěch strany žalované. Znalecký ústav však čerpal při vypracování posudku výhradně ze zdravotnické dokumentace poškozené a nechal v úvahu k důkazu sdělený text přepisu zvukového záznamu z jednání rodičů poškozené a nemocnice [...], obsahující skutečnosti beze vší pochybnosti pro hodnocení důkazů relevantní.“

Nález Ústavního soudu ze dne 9. prosince 2014, sp. zn. [II. ÚS 1774/14](#)

Ústavní soud v tomto nálezu stanovil základní rámec pro posuzování použitelnosti soukromě pořízených nahrávek jako důkazu. Dospěl k závěru, že otázku použitelnosti takového důkazu nelze řešit paušálně, ale pouze prostřednictvím poměrování kolidujících práv a zájmů v konkrétní věci. Rozhodné jsou zejména okolnosti pořízení nahrávky, intenzita zásahu do soukromí nahrávané osoby, význam chráněného zájmu a možnost opatřit důkaz jiným, méně invazivním způsobem.

„Za běžných okolností je svévolné nahrávání soukromých rozhovorů bez vědomí jejich účastníků hrubým zásahem do jejich soukromí. Takovýto postup s rysy záludnosti je ve velké většině případů morálně i právně zcela nepřijatelný, zejména je-li veden záměrem nahrávanou osobu poškodit. Ústavní soud se rozhodně staví proti nekalým praktikám vzájemného elektronického sledování a skrytého nahrávání při soukromých i profesionálních jednáních, jež zpravidla jsou nejen v rozporu s právem, ale hodnoceno po stránce sociálně-etické šíří ve společnosti atmosféru podezíravosti, strachu, nejistoty a nedůvěry. Zcela odlišně je však třeba posuzovat případy, kdy je tajné pořízení audiozáznamu rozhovoru součástí obrany oběti trestného činu proti pachateli nebo jde-li o způsob dosažení právní ochrany pro výrazně slabší stranu významného občanskoprávního a zejména pracovněprávního sporu. Zásah do práva na soukromí osoby, jejíž mluvený projev je zaznamenán, je zde plně ospravedlnitelný zájmem na ochraně slabší strany právního vztahu, jíž hrozí závažná újma (včetně např. ztráty zaměstnání). Opatření jediného nebo klíčového důkazu touto cestou je analogické k jednání za podmínek krajní nouze či dovolené svépomoci.“

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2005, sp. zn. [30 Cdo 64/2004](#)

Nejvyšší soud dovodil, že hovory fyzických osob, ke kterým dochází při výkonu povolání, zpravidla nemají charakter projevů osobní povahy. Z toho vyplývá, že zvukový záznam takové komunikace nemusí být bez dalšího nepřijatelný jako důkaz.

„Osobní povahu proto – jak z logiky věci plyne – zpravidla nemají projevy, ke kterým dochází při výkonu povolání, při obchodní či veřejné činnosti. Zvukový záznam, který byl v posuzovaném případě soudy přijat jako důkaz, je záznamem jednání společníků obchodní společnosti o problémech dané obchodní společnosti. Za těchto okolností proto nelze projevy účastníků zaznamenávaného hovoru považovat za projevy osobní povahy.“

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2023, sp. zn. [25 Cdo 517/2022](#)

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí zdůraznil význam komunikace mezi pacientem a poskytovatelem zdravotních služeb jako součásti samotného poskytování zdravotní péče. Rozhodnutí potvrzuje, že i okolnosti komunikace, obsah poučení, dotazy pacienta nebo reakce zdravotnického pracovníka mohou být právně významné a mohou být zachyceny například ve zdravotnické dokumentaci.

„Předmětem sporů však nemusí být jen otázka řádně poskytnuté zdravotní péče, resp. řádně provedeného lékařského výkonu, ale například i otázka, proč nebyla zdravotní péče poskytnuta vůbec, zda z rozhodnutí lékaře, samotného pacienta, anebo v důsledku jiné okolnosti. I z tohoto důvodu zákon výslovně stanovuje, že zdravotnická dokumentace má obsahovat i okolnosti související s postupem při poskytování zdravotních služeb. Je proto opodstatněné, aby v ní byly zaznamenávány vedle informací o anamnéze a diagnóze i informace o vzájemné komunikaci poskytovatele zdravotní péče s pacientem, záznamy o poučeních poskytnutých pacientovi, informace o dotazech pacienta či jeho dalších sděleních, která by mohla mít vliv na poskytování zdravotní péče a následně i vývoj jeho zdravotního stavu, jakož i osvětlení okolností, které poskytování zdravotních služeb doprovázely a záznamy dalších informací, které poskytovatel zdravotní péče považuje za nezbytné uvést. [...]

Navíc chování pacienta, způsob jeho komunikace (verbální i neverbální), reakce na vnější podněty apod. jsou i výrazem jeho duševního stavu a v tomto smyslu i relevantními informacemi o zdravotním stavu, které bezpochyby do zdravotní dokumentace patří.

Ze samotné povahy okolností souvisejících s postupem při poskytování zdravotních služeb (např. právě ohledně chování pacienta ve zdravotnickém zařízení a jeho komunikace s lékařem či jinou osobou) přitom vyplývá, že takové záznamy mohou obsahovat i subjektivní hodnotící soudy, pokud skutečně souvisí s poskytováním zdravotních služeb, případně s jejich odmítnutím.“

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. září 2022, sp. zn. [7 As 47/2022](#)

Nejvyšší správní soud zdůraznil, že pacient ani jiná osoba nemá obecné právo bez souhlasu nahrávat zdravotnický personál ve zdravotnickém zařízení. Je-li s nahráváním vysloven nesouhlas, nelze takové jednání bez dalšího podřadit pod zákonné výjimky.

„Z uvedeného tedy vyplývá, že zaměstnanci nemocnice neudělili souhlas s nahráváním ve smyslu § 84 občanského zákoníku. Žalobcem prováděné nahrávání přitom nelze podřadit ani pod případy (situace), za kterých není třeba trvat na souhlasu nahrávaného s jeho obrazovým zaznamenáváním [...]

Ani z ničeho jiného nevyplývá, že by žalobce měl pro předmětné nahrávání zaměstnanců nemocnice zákonný podklad (důvod). Žalobce ostatně v žalobě ani žádný jiný důvod (s výjimkou poukazu na to, že je policisty při jejich zásahu oprávněn nahrávat) neuvedl. V tomto ohledu však nelze přehlédnout, že policie v nahrávání policejního zásahu žalobci fakticky nebránila. To potvrzuje i to, že jeden z policistů během nahrávání uvedl, že si policisty nahrávat může. Teprve posléze (po více než 15 minutách po příjezdu policejní hlídky) policista s ohledem na žádost zaměstnanců nemocnice vyzval žalobce, aby ukončil nahrávání. Nejvyšší správní soud přitom zdůrazňuje, že i přes uvedenou výzvu žalobce neukončil nahrávání policistů. Zastrčil telefon do kapsy tak, aby mohl i nadále pokračovat v nahrávání policistů, proti čemuž policisté aktivně nezasahovali. Nevyzvali žalobce k ukončení takového nahrávání, resp. nevynucovali ukončení nahrávání.“

Příklady z praxe

Ministerstvo dále uvádí kazuistické anotace dvou případů, kdy se správní orgány v rámci vyřizování stížností ve zdravotnictví²⁶ zabývaly nahrávkami pořízenými pacienty či jejich blízkými bez vědomí či souhlasu zdravotnických pracovníků. Tyto anotace, které ministerstvo vytvořilo na základě poznatků získaných v rámci své úřední činnosti, jsou anonymizovány a zaměřeny výhradně na postup správních orgánů při posuzování přípustnosti nahrávky coby důkazu a při vyhodnocování jejího obsahu.

Nahrávka jako důkaz o zanedbání péče, ponižujícím zacházení a neoprávněném použití omezovacích prostředků

Správní orgán prošetřoval stížnost, kterou za pacientku hospitalizovanou v léčebně dlouhodobě nemocných podali její blízcí. Stížnost se týkala zanedbání péče o pacientku, ponižujícího zacházení s ní a neoprávněného používání omezovacích prostředků. Vnučka pacientky pojala při návštěvách v léčebně podezření, že ze strany personálu poskytovatele dochází k zanedbávání péče, a proto z této hospitalizace pořídila několik nahrávek.

Pořízené nahrávky mimo jiné zachycují, jak personál léčebny **kurtuje pacientku**, neboť si sundávala pleny a sestry nechtěly po klientce převlékat postel (což je postup v rozporu se zákonem²⁷). Některé takto zachycené případy kurtování pak **nebyly personálem vůbec zaznamenány do zdravotnické dokumentace** ani nahlášený soudu. Na další nahrávce je kupříkladu zachyceno, jak **personál nazýval pacientku vulgárními výrazy** „mrcho jedna“, „krasavo“, „čuňátko“. Z několika dalších audionahrávek jde zřetelně slyšet, že **pacientka trpí útrapami a volá personál o pomoc**. Na jedné z těchto nahrávek kupříkladu volá: „Dejte mi něco pít, já mám žízeň nebo umřu, něco pít, haló, něco pít.“

Správní orgán tyto nahrávky přijal jako důkaz a na jejich základě shledal stížnost jako důvodnou. Správní orgán mimo jiné označil komunikaci ošetřovatelského personálu s pacientkou za zcela nevhodnou a ponižující. Správní orgán dále na základě těchto nahrávek shledal poskytovatele vinného z přestupku neoznámení omezení pacienta ve volném pohybu soudu.²⁸

Ministerstvo v tomto případě shledává postup správního orgánu za zcela správný. Nahrávky byly vnučkou pacientky pořízeny **výhradně za účelem její ochrany před zanedbáváním péče** při hospitalizaci a **před nezákonným zásahem do jejího práva na důstojnost**²⁹ a ve vztahu k tomuto účelu byly dostatečně kvalitní a **způsobilé k objasnění rozhodných skutečností**. Nahrávky nadto nebyly dále stěžovatelkou jakkoli veřejně šířeny, byly uplatněny pouze u správního orgánu.

Skutečností, na které předmětné nahrávky poukazovaly, zároveň **nebylo možné zjistit jiným způsobem**; bez těchto nahrávek by nebylo možné prokázat kurtaci pacientky, kterou poskytovatel v rozporu se zákonem o zdravotních službách nezaznamenal do zdravotnické dokumentace³⁰ ani neoznámil soudu;³¹ zároveň by nebylo možné ani prokázat ponižující zacházení s pacientkou, vedoucí až k zanedbání péče.

²⁶ [§ 93 odst. 2](#) zákona o zdravotních službách.

²⁷ [§ 39 odst. 2](#) zákona o zdravotních službách.

²⁸ [§ 117 odst. 1 písm. v\)](#) ve spojení s [§ 40 odst. 1 písm. b\)](#) zákona o zdravotních službách.

²⁹ [§ 28 odst. 3 písm. a\)](#) zákona o zdravotních službách.

³⁰ [§ 39 odst. 3 písm. e\)](#) zákona o zdravotních službách.

³¹ [§ 40 odst. 1 písm. b\)](#) zákona o zdravotních službách.

Význam těmito nahrávkami chráněných zájmů dle mínění ministerstva jednoznačně převážil nad zásahem do soukromí nahrávaných zdravotníků. Nadto tyto nahrávky nezasáhly do práv dalších pacientů nebo jiných osob.

Nahrávka jako důkaz o nešetrném provádění porodu a o nerespektování přání rodičky

Správní orgán prošetřoval stížnost rodičky, která poskytovateli vytýkala, že fyziologický porod a manipulace s novorozencem byly ze strany zdravotníků prováděny nešetrně. Stěžovatelka poskytovateli dále vytýkala, že bezprostředně po porodu nebylo ze strany zdravotníků respektováno její výslovné přání. **Tato tvrzení stěžovatelka dokládala mimo jiné několika videonahrávkami a fotografiemi.** Správní orgán se každou z těchto nahrávek a fotografií zabýval zvlášť.

Správní orgán nejprve vyřadil ty z videonahrávek, u kterých nebylo zřejmé, jaké konkrétní stížnostní body mají dokládat. Zbylé nahrávky a fotografie správní orgán poskytnul poskytovateli k vyjádření.

Správní orgán v rámci vlastního šetření nejprve posuzoval nahrávku, která zachycuje samotný fyziologický porod dítěte, přičemž na ní **není zachycen obličej rodičky.** Přes výše uvedené správní orgán považoval za nesporné, že se v případě této rodičky jedná o stěžovatelku. Tuto nahrávku tedy **přijal jako důkaz** pro účely prošetření stížnosti v rozsahu tvrzení o nešetrném provedení porodu. Nahrávku správní orgán poskytnul ustavenému nezávislému odborníkovi,³² který na jejím základě poskytnul své stanovisko k postupu zdravotníků.

Další z videonahrávek zachycovala poporodní péči zdravotníků o novorozence. Správní orgán konstatoval, že nahrávka není postačující, protože nezachycuje coby rodičku, otce dítěte nebo jejich slovní projevy, ani počátek poporodní péče zdravotníků, tedy okamžik, kdy zdravotníci přebírali novorozence od matky. Na základě této nahrávky tedy nebylo možné zjistit, jaká poporodní přání stěžovatelka učinila. Správní orgán tak tuto nahrávku vyhodnotil jako **nezpůsobilou prokázat tvrzení stěžovatelky.**

Pokud jde o doložené **fotografie, tyto byly dle dostupných metadat pořízeny v datu a čase, které se výrazně odlišovaly od skutečného data a času porodu;** správní orgán tak musel konstatovat, že ani tyto fotografie **nejsou způsobilé prokázat tvrzení stěžovatelky.**

Ministerstvo rovněž v tomto případě shledává procesní postup správního orgánu za zcela správný. Přes nezpůsobilost některých nahrávek a fotografií prokázat rozhodné skutečnosti se správní orgán stížností dále podrobně zabýval. Její jednotlivé body individuálně posoudil a vyhodnotil na základě zbylých dostupných důkazů, které byly tyto skutečnosti způsobilé prokázat.

³² [§ 94 odst. 3 písm. a\)](#) zákona o zdravotních službách.